

Kraków, 6 marca 2026 r.

Dot. praktyk aplikantów VI. rocznika aplikacji uzupełniającej sędziowskiej po 22. i 23. zjeździe

Państwo
Patroni praktyk
Patroni koordynatorzy
aplikantów aplikacji uzupełniającej
sędziowskiej

Uprzejmie przedstawiam szczegółowy zakres tematyczny, który winien być przedmiotem praktyk aplikantów aplikacji uzupełniającej sędziowskiej VI. rocznika, odbywanych:

1) **po 22. zjeździe, w wymiarze 2 dni** w okresie:

- 11.05.2026 r. - 15.05.2026 r. - 1 dzień

- 18.05.2026 r. - 20.05.2025 r. - 1 dzień

w sądzie rejonowym w wydziale rodzinnym;

2) **po 23. zjeździe, w wymiarze 3 dni** w okresie:

- 22.06.2026 r. - 26.06.2026 r. - 1 dzień

- 29.06.2026 r. - 03.07.2026 r. - 1 dzień

- 06.07.2026 r. - 10.07.2026 r. - 1 dzień

w sądzie rejonowym w wydziale rodzinnym, w zakresie czynności podejmowanych w sprawach rozpoznawanych w postępowaniu wykonawczym.

Założeniem praktyki, co do zasady, jest zaznajomienie aplikantów z czynnościami i metodyką pracy patrona praktyki oraz doskonalenie umiejętności wykorzystania wiedzy teoretycznej i znajomości orzecznictwa. Każdorazowo praktyka winna utrwalić wiedzę zdobytą podczas bezpośrednio poprzedzających ją zajęć seminaryjnych realizowanych w ramach zjazdu.

Patron praktyki ma obowiązek omówić z aplikantem cel, szczegółowy zakres tematyczny praktyki i jej planowany przebieg oraz zapoznać aplikanta ze swoim stanowiskiem pracy i strukturą organizacyjną jednostki, w której jest zatrudniony. Patron praktyki powinien w pierwszej kolejności powierzać aplikantowi wykonanie czynności określonych w zaleceniach dotyczących przebiegu praktyki po konkretnym zjeździe (czynności obowiązkowe), udzielać aplikantowi wskazówek i pomocy przy wykonywaniu tych czynności oraz kontrolować prawidłowość ich wykonania.

Po wykonaniu czynności przez aplikanta należy szczegółowo omówić z nim rezultaty jego pracy, w tym ewentualne uchybienia. Patron praktyki winien zwrócić szczególną uwagę na nabycie przez aplikantów umiejętności samodzielnego opracowywania projektów orzeczeń będących przedmiotem sprawdzianu.

ZALECENIA W SPRAWIE PRAKTYK PO 22. ZJEŹDZIE

Zgodnie z programem aplikacji uzupełniającej sędziowskiej realizowanym przez aplikantów VI. rocznika tej aplikacji, przedmiot 22. zjazdu obejmuje prawo rodzinne - postępowanie procesowe.

Z uwagi na zakres tematyczny 22. zjazdu należy poświęcić uwagę zagadnieniom prawa rodzinnego, które obejmują:

- 1) pochodzenie dziecka,
- 2) rozwiązanie przysposobienia,
- 3) roszczenia alimentacyjne,
- 4) ustanowienie rozdzielności majątkowej między małżonkami.

W zakresie prawa procesowego należy szczególną uwagę poświęcić następującym zagadnieniom:

- 1) właściwość rzeczowa i miejscowa w poszczególnych sprawach rodzinnych rozpoznawanych w postępowaniu procesowym;
- 2) reprezentacja osób małoletnich w procesie;
- 3) udział prokuratora i organizacji społecznych w postępowaniu w sprawach rodzinnych;
- 4) legitymacja czynna i bierna w sprawach rodzinnych rozpoznawanych w postępowaniu procesowym;

- 5) postępowanie zabezpieczające w zakresie alimentów i kontaktów z dzieckiem;
- 6) odrębności procedury w sprawach rodzinnych rozpoznawanych w procesie, w szczególności w sprawach ze stosunków między rodzicami a dziećmi; specyfika postępowania dowodowego w tych sprawach;
- 7) zależność między postępowaniem o rozwód lub separację toczącym się przed sądem okręgowym a postępowaniem w sprawach o zaspokojenie potrzeb rodziny lub o alimenty oraz w sprawach dotyczących władzy rodzicielskiej nad wspólnymi dziećmi stron lub ustalenia kontaktów toczącymi się w sądzie rejonowym.

Czynności, które powinny zostać zlecone aplikantowi w trakcie praktyki (czynności obowiązkowe):

- sporządzenie co najmniej jednego projektu orzeczenia końcowego wraz z uzasadnieniem oraz zarządzeniami w jednej z kategorii spraw:
 - 1) o ustalenie/zaprzeczenie pochodzenia dziecka,
 - 2) o alimenty (zasądzenie, podwyższenie, obniżenie, uchylenie),
 - 3) o ustanowienie rozdzielności majątkowej między małżonkami,
 - 4) orzeczenia w przedmiocie zabezpieczenia w sprawie dotyczącej pochodzenia dziecka lub w sprawie alimentacyjnej, pozbawienie, ograniczenie, zawieszenie i przywrócenie władzy rodzicielskiej;

ZALECENIA W SPRAWIE PRAKTYK PO 23. ZJEŹDZIE.

Zgodnie z programem aplikacji uzupełniającej sędziowskiej realizowanym przez aplikantów VI. rocznika tej aplikacji, przedmiot 23. zjazdu obejmuje prawo rodzinne – postępowanie nieprocesowe, postępowanie w sprawach nieletnich.

Z uwagi na zakres tematyczny 23. zjazdu należy poświęcić uwagę zagadnieniom:

I. prawa rodzinnego materialnego , które obejmują:

- 1) wykonywanie władzy rodzicielskiej (pozbawienie, ograniczenie, zawieszenie, przywrócenie władzy rodzicielskiej);

- 2) piecza zastępcza (rodzinna, instytucjonalna); rozstrzyganie o istotnych sprawach dziecka; zarząd majątkiem dziecka; uregulowanie i wykonywanie kontaktów z dzieckiem; odebranie dziecka;
- 3) przysposobienie (krajowe i zagraniczne); opieka i kuratela; przeciwdziałanie przemocy w rodzinie; sprawy rozpoznawane na gruncie Konwencji dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę,
- 4) sprawy rozpoznawane na podstawie przepisów ustaw: o ochronie zdrowia psychicznego, o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, o zawodach lekarza i lekarza dentystry, o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów, o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży;

II. istotnym zagadnieniom proceduralnym, które obejmują:

- 1) działanie sądu rodzinnego z urzędu; przebieg postępowania opiekuńczego od momentu zawiadomienia o zdarzeniu uzasadniającym wszczęcie postępowania z urzędu do zakończenia postępowania rozpoznawczego;
- 2) postępowania zabezpieczające w toku postępowania rozpoznawczego, w tym wydawanie postanowień o umieszczeniu małoletniego w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej na czas trwania postępowania, ustanowieniu nadzoru kuratora sądowego na czas trwania postępowania, itp.;
- 3) status małoletniego w sprawach opiekuńczych, wysłuchanie małoletniego; skuteczność, wykonalność i prawomocność orzeczeń wydawanych w sprawach opiekuńczych, możliwość zmiany prawomocnego orzeczenia;
- 4) koszty postępowania, przyznawanie opiekunowi prawnemu lub kuratorowi wynagrodzenia za pełnienie tych funkcji,

III. w zakresie spraw rozpoznawanych na podstawie przepisów ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich jako szczególnie istotne następujące zagadnienia z zakresu prawa materialnego:

- 1) zakres przedmiotowy i podmiotowy stosowania ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich;
- 2) pojęcie demoralizacji i czynu karalnego; środki wychowawcze, środek leczniczy, środek poprawczy oraz zasady i przesłanki stosowania tych środków;

- 3) nakładanie obowiązków na rodziców i opiekunów; stosowanie środków tymczasowych; umieszczenie nieletniego w schronisku dla nieletnich; nadzór sędziego nad przestrzeganiem przepisów w zakresie zatrzymania nieletniego i umieszczenia w policyjnej izbie dziecka;
- 4) zmiana lub uchylenie środka wychowawczego; odwołanie warunkowego zawieszenia lub warunkowego zwolnienia z zakładu poprawczego;

IV. Istotnym zagadnieniom proceduralnym:

- 1) odpowiednie stosowanie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego oraz przepisów Kodeksu postępowania karnego w sprawach nieletnich wszczętych na podstawie ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich,
- 2) bieg postępowania w sprawie nieletniego od zawiadomienia o podejrzeniu dopuszczenia się popełnienia czynu karalnego lub o zachowaniach świadczących o uleganiu procesowi demoralizacji do zakończenia postępowania rozpoznawczego;
- 3) strony postępowania; uprawnienia pokrzywdzonego, który nie jest stroną; przypadki obligatoryjnej obrony; właściwość rzeczowa sądu; podejmowanie decyzji procesowych na etapie postępowania rozpoznawczego w I instancji i wykonawczego;
- 4) przebieg rozprawy lub posiedzenia, w tym wysłuchanie nieletniego; wydawanie postanowień o zastosowaniu środka tymczasowego w postaci umieszczenia nieletniego w schronisku dla nieletnich oraz zarządzeń dotyczących ustalenia miejsca w schronisku; doprowadzenie nieletniego do schroniska; przedłużanie pobytu w schronisku;
- 5) postępowanie dowodowe, w tym zlecenie wywiadu, opinii biegłych w trakcie pobytu nieletniego w schronisku lub opinii opiniodawczego zespołu sądowych specjalistów;
- 6) doręczanie postanowień i zawiadomień; konstruowanie orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, w szczególności orzeczenia o zastosowaniu środków wychowawczych, środka leczniczego lub środka poprawczego,
- 7) wydawanie postanowienia o przekazaniu sprawy prokuratorowi, jeżeli w toku postępowania wyjaśniającego ujawnione zostaną okoliczności uzasadniające orzeczenie wobec nieletniego kary na podstawie art. 10 § 2

k.k.; wydawanie postanowienia o przekazaniu sprawy nieletniego szkole, do której nieletni uczęszcza albo organizacjom przewidzianym w ustawie.

Czynności, które powinny zostać zlecone aplikantowi w trakcie praktyki (czynności obowiązkowe):

- Sporządzenie co najmniej jednego projektu orzeczenia, wraz z uzasadnieniem i zarządzeniem w jednej z kategorii spraw:
 - 1) o uregulowanie lub wykonywanie kontaktów z dzieckiem;
 - 2) o wydanie rozstrzygnięcia o istotnych sprawach dziecka lub o wyrażenie zgody na dokonanie czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu majątkiem dziecka;
 - 3) z zakresu opieki lub kurateli;
 - 4) rozpoznawanych na podstawie ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich.

Zaleca się, aby w trakcie praktyki aplikanci zapoznawali się z konkretnymi sprawami z wyżej wymienionego zakresu oraz aby powierzano im jak największą liczbę czynności, które utrwalały zdobytą przez nich wiedzę i umiejętności praktyczne, a w szczególności, aby brali czynny udział w przygotowywaniu projektów zarządzeń i orzeczeń sądu w tych dziedzinach, wraz z uzasadnieniami.

Ponadto informuję, że **przedmiotem sprawdzianu**, który aplikanci będą pisać po zakończeniu praktyki, będzie sporządzenie projektu orzeczenia sądu I instancji wraz z uzasadnieniem w sprawie objętej tematyką zjazdów dotyczących prawa rodzinnego.

Kierownik Działu Dydaktycznego OAS

sędzia Magdalena Nagaduś